

**De pedagogisch
beleidsmedewerker in de
voorschoolse educatie**

Presentatie G44 Kenniskring ondersteunings- traject goab

7 juni 2022

*IIsbrand Jepma, senior onderzoeker / adviseur
Sardes*

Inhoud

1) Onderzoek naar de inzet van pbm'er in de ve in Nederland

2) Pbm'ers in de ve aan het woord

3) Cijfers, cijfers, cijfers....

4) Conclusies en reflectie

5) Ideeën over hoger rendement van pbm'er in de ve

6) Pm'ers aan het woord

7) Vragen en dialoog

Onderzoek naar de inzet van pbm'er in de ve

1) Monitor Implementatie en besteding gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (goab) (2019-2023), Sardes, Oberon, Cebeon, m.m.v. prof. dr. E. Denessen

- Jepma, IJ., Esch, R. van, m.m. E. Donkers & Geus, W. de & Schuurman, T. Oberon (2021). *Monitor Implementatie en besteding gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Meting 2: aanbod 960 uur, inzet pedagogisch beleidsmedewerker en financiën van gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid/voorschoolse educatie.*
- Jepma, IJ., Esch, R. van, Geus, W. de & Schuurman, T. (2022). *Monitor Implementatie en besteding gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Meting 3: de pedagogisch beleidsmedewerker in de voorschoolse educatie.*
- Jepma, IJ. Esch, R. van, Geus, W. de & Ketelaar, A. (2022). *De pedagogisch beleidsmedewerker in de voorschoolse educatie: vijf gemeentelijke portretten.*

2) Quasi-experimenteel onderzoek voor- en vroegschoolse educatie (2019-2023) www.eveningonderzoek.nl, Universiteit Utrecht en Sardes

- Esch, R. van & Jepma, IJ., m.m.v. J. Lohman (2021). *De pedagogisch beleidsmedewerker voorschoolse educatie.*

Onderzoek naar de inzet van pbm'er in de ve

3) **Professionele ontwikkeling en coaching van pedagogisch medewerkers in de vve (2022),**
research master YES (Universiteit Utrecht) Seynabou Kane

Pbm'ers in de ve aan het woord

“Ik ben vve-beleidsmedewerker op het bestuursbureau en per locatie hebben wij een ve-/pedagogisch coach. Deze coach kan altijd bij mij terecht en ik ben minimaal twee keer per jaar een dagdeel aanwezig op iedere locatie om te zien hoe het er aan toe gaat. Daarnaast ben ik op afroep beschikbaar voor alle locaties voor het verzorgen van VIB, trainingsbijeenkomsten, intervisie, teamoverleggen en meelesen met plannen en in contacten met de GGD en rondom contractenopleidingen enzovoorts. Op afroep betekent dus bij de ene locatie meer aanwezig dan bij de andere. Wanneer het 'mis' gaat op een locatie, of er is zorg, dan ga ik sowieso extra.”

“De eisen aan de pm'ers in de ve zijn de voorbije jaren flink gestegen. Het vak is complexer geworden. In combinatie met maatschappelijke ontwikkelingen roept dit de vraag op of de huidige opleidingseis van mbo 3-niveau afdoende is voor de toekomst. De werksoort vraagt inmiddels om (meer) hbo-opgeleide pm'ers, ook in relatie tot de samenwerking en afstemming met het basisonderwijs.”

“Het was ook een soort erkenning van wat we doen. Nu het landelijk officieel is, geeft dat ook een soort houvast.”

“Je kunt wel een coach aanstellen, maar pm'ers moeten ook wennen aan het idee om gecoacht te worden. Er zijn pm'ers die vinden dat ze geen coach nodig hebben, want alles gaat toch goed? Daarom is het ook een taak van de pbm'er in de ve om pm'ers te helpen bij het articuleren van een coachvraag waar ze mee aan de slag kunnen. Een coach kan immers niet zonder een welwillende coachee.”

Cijfers, cijfers, cijfers.... (eind 2021)

- **89%** v.d. gemeenten **heeft** per 1 januari 2022 een **pbm'er in de ve**; **11%** pas in de loop van 2022, omdat:
 - ✓ afhankelijk van **invoeringstraject** bij ve-aanbieders (**50%**)
 - ✓ **personeelstekort** bij ve-aanbieders (**32%**)
- **36%** v.d. gemeenten **subsidieert** voorafgaand aan wettelijke invoering de pbm'er in de ve

Tabel 3.1 Subsiëring van de pbm'er in de ve naar gemeentegrootte (n=246)

Gemeentegrootte	G4 (n=4)	G40 (n=28)	G-overig (n=214)	Totaal
Ja	4 (100%)	14 (50%)	71 (33%)	89 (36%)
Nee	0 (0%)	14 (50%)	143 (67%)	157 (64%)

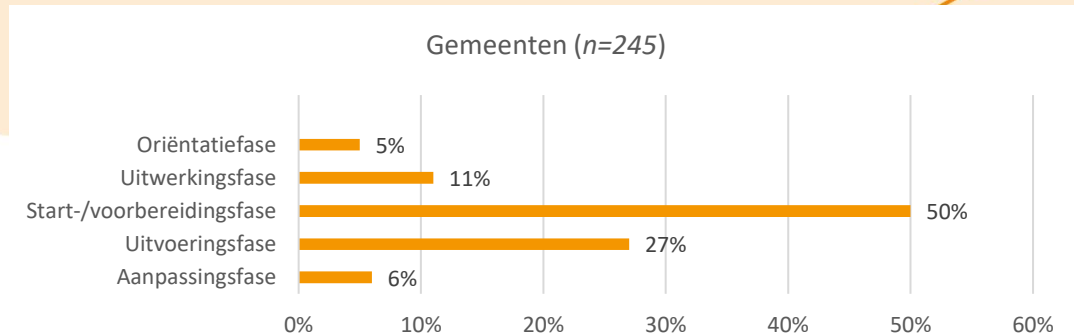
- **22%** van de gemeenten heeft **ondersteuningsbehoeften** bij de invoering van de pbm'er in de ve, vooral op het gebied van a) **kwaliteitsverbetering van ve** en b) **rol, bevoegdheden en werkzaamheden**

Cijfers, cijfers, cijfers.... (eind 2021)

- **44%** v.d. gemeenten **financiert** de inzet van de pbm'er in de ve via **reguliere ve-subsidie**, **43%** via **aparte subsidie** (bijv. uursprijs cao Kinderopvang x aantal doelgroeppeuters), **3%** v.d. ve-aanbieders financiert de inzet van de pbm'er in de ve **zelf**
- binnen **59%** v.d. gemeenten zijn er gemeentebrede afspraken over de inzet van de pbm'er in de ve (**25%**: aantal uren per groep; **27%**: opleidingseisen; **34%**: takenpakket; **19%**: kwaliteitsaspecten)
- **ve-aanbieders** eisen meestal (**51%**) een **hbo-opleiding** of een **mbo-4 diploma** met bijv. **aanvullend bewijs** van opleiding **coachen** en/of **pedagogiek** (**34%**)

Cijfers, cijfers, cijfers.... (eind 2021)

- pbm'er in de ve is meestal (**86%**) **coach** van (teams) pm'ers, **ontwikkelaar**, **uitvoerder** en **evaluator** van **pedagogisch beleid** (**66%**) of **formatieve inzet** op ve-groepen (**33%**)
- pbm'er in de ve heeft vaak (**60%**) een **combinatiefunctie** (**81%: pbm'er Wet IKK; 40%: vve-coördinator; 35%: leidinggevende**)
- **43%** v.d. gemeenten hanteert **verschillende modellen** (maatwerk en flexibiliteit) voor de inzet van de pbm'er in de ve, **38%** heeft **één model** (**19%: onbekend**)
- **implementatiefase:**

Conclusies en reflectie

- 1) **Succesvolle invoering** van de pbm'er in de ve door a) beschikbaarheid van extra goab-budget vóór de invoeringsplicht, b) vroegtijdige voorbereiding én c) voorspoedig invoeringsproces
- 2) **Betere condities** voor **gelijke kansen** van **doelgroeppeuters**: méér uren (van 600 naar 960 uur ve) en betere randvoorwaarden voor kwaliteit van ve (inzet pbm'er in de ve volgens urennorm)
- 3) **Grote beleidsvrijheid** van gemeenten voor concrete en specifieke invulling van pbm'er in de ve bij ve-aanbieders (grote variatie)
- 4) Gemeenten en ve-aanbieders **zoeken** naar een **goede invulling** van **rol**, **werkzaamheden** en **taken** van de pbm'er in de ve t.b.v. kwaliteitsverbetering op de alledaagse werkvloer
- 5) Kortom: hoe kan de pbm'er in de ve bijdragen aan hogere **educatieve kwaliteit**?

Ideeën over hoger rendement van pbm'er in de ve

- **Sturen** op versterken van **educatieve kwaliteit: focus, vasthouden en volgen**
- **Systematisch coachen:** o.m. aansluiten bij wensen en behoeften van pm'er, vanuit opgebouwde vertrouwensrelatie, gepersonaliseerd, doelgericht coachplan voor elke pm'er, gerichte observaties door pbm'er in de ve bij pm'er-in-actie, reflectie en feedback op pedagogisch-didactische competenties (kennis, vaardigheden en houding) van pm'er
- Intensieve vormen van **micro-coaching** op **educatieve competenties** (samen doordenken, spelverrijking, hogere orde-vragen) van pm'ers door gecertificeerde (minimaal) **hbo-opgeleide coaches**, maar ook **wo-geschoolde coaches**
- **Betere randvoorwaarden** voor **coaching** bij ve-aanbieders: meer niet-groepsgebonden taakuren voor pm'ers, professioneel leerklimaat

Pm'ers aan het woord

“Als we geen coaches zouden hebben, dan zou ons werk een stuk zwaarder zijn. Vooral bij het organiseren van de ‘voorschoolse knooppunten’ en de daaruit voortvloeiende acties die nodig zijn voor het starten van een goed zorgtraject zijn ze onmisbaar. Dat kost heel veel tijd en energie. Dat zou ten koste gaan van het werken met de peuters op de groep.”

“Bij het brengen van de peuters in de ochtend staat de coach bij de deur, als een soort derde juf. Ze is een bekend gezicht van de ouders.”

“Er is geregeld dat we meedoen aan de ‘Peutervierdaagse’, als onderdeel van een groot gezondheidsprogramma waar ook het basisonderwijs aan werkt (De Gezonde School). Als ik zou moeten samenvatten wat ze voor ons betekent, dan is dat het verrijken van de voorschoolse educatie.”

“Het is nogal wat om iemand in je werkomgeving toe te laten die kijkt hoe je het doet.”

“Het is belangrijk dat er een stevige vertrouwensrelatie is, want als coachee moet je je kwetsbaar durven opstellen.”

Verder lezen?

Rush, D.D. & Shelden, M.L. (2020). *The Early Childhood Coaching Handbook*.

Themapagina 'Vroeg beginnen' op Onderwijskennis van het NRO:

<https://www.onderwijskennis.nl/themas/vroeg-beginnen>

<https://www.onderwijskennis.nl/artikelen/de-impact-van-voorschoolse-educatie?msclkid=f2f2c573d10111ec9c6057d75ef2fb74>

Vragen en dialoog

Sardes

Sardes

Postbus 2357

3500 GJ Utrecht

Lange Viestraat 371

3511 BK Utrecht

(030) 232 62 00

secretariaat@sardes.nl

www.sardes.nl

@SardesUtrecht

facebook.com/sardesBV